

ALVER KOMMUNE

Reglement for finans- og gjeldsforvaltning

Framlegg datert 26. april 2019

Innhald

1	Reglementet sitt virkeområde og formål	2
2	Heimel og tidsrom	2
3	Forvaltning og forvaltningstypar	2
4	Formålet med kommunen sin finans- og gjeldsforvaltning	2
5	Generelle rammer og avgrensingar.....	3
6	Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsformål	4
6.1	Innskott i bank	4
6.2	Andelar i pengemarknadsfond	4
6.3	Direkte eige av verdipapir	5
6.4	Felles plasseringsavgrensingar	5
7	Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva	6
7.1	Definisjon og formål	6
7.2	Ansvarsforhold	6
7.3	Overordna investeringsrammer	6
7.4	Plasseringsinstrument og grenser	7
7.5	Avkastningsrisiko og benchmarks	9
7.6	Etiske retningslinjer	9
7.7	Gjennomføring	10
8	Forvaltning av kommunens gjeldsportefølgje og øvrige finansieringsavtalar	11
8.1	Vedtak om opptak av lån.....	11
8.2	Val av låneinstrument	11
8.3	Tidspunkt for låneopptak	11
8.4	Konkurrerende tilbud	11
8.5	Val av forfalls- og rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument	11
8.6	Storleik på enkeltlån – spreing av låneopptak	12
9	Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	13
9.1	Rapportering.....	13
9.2	Risikovurderingar.....	14
9.3	Ekstraordinære forhold	14
9.4	Kvalitetssikring.....	15
10	Handsaming av avvik	15

1 Reglementet sitt virkeområde og formål

Formålet med reglementet er å gje rammer og retningslinjer for korleis forvaltninga av kommunen sin finans- og gjeldsportefølje skal skje. Reglementet utgjer eit samla oversyn over dei rammer og avgrensingar som gjeld, og underliggende fullmakter/instruksar/rutinar skal heimlast i reglementet. Reglementet definerer dei avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midlar og midlar berekna for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning, og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva. Reglementet omhandlar og vilkår for kommunen sin refinansieringsrisiko i gjeldsporteføljen.

Aksjar eller andelar i selskap der kommunen sitt eigarskap har ein strategisk karakter og motivert ut frå næringspolitiske eller samfunnsmessige omsyn er ikkje omfatta av dette reglement.

2 Heimel og tidsrom

Dette reglementet er utarbeidd på bakgrunn av:

- Lov om kommunar og fylkeskommunar av 25. september 1992, § 52
- Forskrift om kommunars og fylkeskommunars finansforvaltning fastsett av KRD 9. juni 2009.
- Endring ved forskrift nr 1428 1. nov. 2016 med verknad frå 1. januar 2017.

Reglementet gjeld frå det er vedteke av kommunestyret. Finans- og gjeldsforvaltnings-reglementet skal vedtakast minst ein gong i kvar kommunestyreperiode.

3 Forvaltning og forvaltningstypar

I samsvar med vilkår i forskrifta om finans- og gjeldsforvaltninga skal reglementet omfatte forvaltninga av alle kommunen sine finansielle aktiva (plasseringar) og passiva (renteberande gjeld). Gjennom dette reglementet er det vedteke målsettingar, strategiar og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsformål.
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtalar.

Forvaltning av eitt eller fleire av desse områda kan setjast bort til ekstern forvaltar med konsesjon frå Finanstilsynet eller tilsvarende myndigheit i EØS – området. Forvaltninga skal skje i tråd med finansreglementet.

4 Formålet med kommunen sin finans- og gjeldsforvaltning

Finans- og gjeldsforvaltninga har som overordna formål å sikre ei rimeleg avkastning og stabile og låge netto finansieringskostnader for kommunen sine aktivitetar innanfor definerte risikorammer. Dette blir søkt oppnådd gjennom følgjande delmål:

- Kommunen skal til ei kvar tid ha likviditet (inkludert trekkrettar) til å dekke løpande forpliktingar.
- Plassert overskotslikviditet skal over tid gi ei god og konkurransedyktig avkastning innanfor definerte krav til likviditet og risiko, i forhold til tidsperspektivet på plasseringane.

- Lånte midlar skal over tid gi lågast mulig total kostnad innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko. Det må takast omsyn til eventuelt behov for forutsigbarheit i lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gje ei god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid skal bidra til å gje kommunen sine innbyggjarar eit best mogeleg tenestetilbod.

5 Generelle rammer og avgrensingar

- Kommunestyret skal sjølv gjennom fastsetting av dette reglementet, ta stilling til kva som er tilfredsstillande avkastning og vesentlege finansielle risiko, jfr. kommunelova §52.
- Reglementet skal baserast på kommunen sin eigen kunnskap om finansielle marknader og instrument.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltninga, mellom anna kva som blir rekna som langsiktige finansielle aktiva. Det pålegg rådmannen ei sjølvstendig plikt til å utgreie og legge fram saker for kommunestyret som blir sett på som prinsipielle.
- Rådmannen skal fortløpande vurdere reglementet sine forskjellige rammer og avgrensingar, og om desse på ein klar og tydeleg måte sikrar at kapitalforvaltninga utøvast forsvarlig i forhold til den risiko som kommunen er eksponert for.
- Det er delegert til rådmannen å inngå avtalar i samsvar med dette reglementet.
- Det er delegert til rådmannen med heimel i dette finans- og gjeldsforvaltningsreglement å utarbeide nødvendige fullmakter/instruksar/rutinar for dei enkelte forvaltningsformer som er i samsvar med kommunen sitt overordna økonomireglement.
- Finansielle instrument og/eller produkt som ikkje er eksplisitt tillate brukt gjennom dette reglementet, kan ikkje brukast i kommunen si finans- og gjeldsforvaltning.
- Det er delegert til rådmannen å inngå kontrakt med ekstern forvaltar/ rådgjevar for forvaltning i samsvar med dette reglementet.

Kommunen kan i si finansforvaltning bruke andre finansielle instrumenter, såkalla avleia instrument/derivat. Slike instrument skal vere konkret angitt under dei enkelte forvaltningsformene og må brukast innanfor risikorammane for underliggende aktiva eller gjeld og skal inngå ved berekning av finansiell risiko.

Plassering av Alver kommunes midlar i verdipapir, skal skje etter etiske kriterium. Kriteria er omtala under plassering av langsiktige finansielle aktiva, pkt. 8. Så langt det er praktisk mulig skal desse etiske kriteria også gjelde for plasseringar i verdipapirfond, og ved plassering i framveksande marknader ("emerging markets").

Rammer for forvaltning av kommunen sine midlar til driftsformål (inkl. ledig likviditet), gjeldsportefølja og langsiktige aktiva, blir omtala seinare i reglementet.

6 Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsformål

Forvaltning av likviditet til driftsformål skal sikre at kommunen kan betale sine utgifter ved forfall og samtidig får tilfredstillande avkastning. Kommunen skal til ei kvar tid ha ein tilgjengelig driftslikviditet som minst er like stor som forventa likviditetsbehov i dei neste 30 dagar. Kommunens driftslikviditet skal vere tilgjengelig med maksimalt to bankdagars varsel. Driftslikviditet kan ikkje plasserast med kredittrating lågare enn BBB-. Dette medfører plassering med minimal risiko og kort disponeringstid. Kommunen skal inngå hovudbankavtale for å ivareta behovet for bankteneste. Det kan gjerast avtale om trekkrettighet avgrensa til kr 50 mill. Kommunen sine midlar til driftsformål kan plasserast innafør følgjande avgrensingar:

6.1 Innskott i bank

For bankinnskott gjeld følgjande avgrensingar:

- a) Tidsbinding kan ikkje avtalast for ein periode på meir enn 12 månader
- b) Eit enkelt innskott med tidsbinding kan ikkje utgjere meir enn 50 mill. kr.
- c) Innskott i norske finansinstitusjonar og utanlandske finansinstitusjonar etablert i Noreg.

Finansinstitusjonen skal ha ein forvaltningskapital på minimum kr 1 mrd., rating på minimum BBB-, og kommunen sitt samla innskott i finansinstitusjonen skal ikkje overstige 2 % av institusjonen sin forvaltningskapital. Avgrensingane gjelder ikkje for flytande innskott hos kommunen sin hovudbankforbindelse.

6.2 Andelar i pengemarknadsfond

For plassering i pengemarknadsfond gjeld følgjande:

- a. Midlar kan berre plasserast i fond forvalta av selskap med brei verdipapirforvaltning og som inngår som ein del av anerkjent institusjon/finanskonsern.
- b. Det skal berre plasserast i fond med rentefølsemd kortare enn 12 månader.
- c. Ingen enkeltpapir skal ha lågare kredittrating enn BBB- på investeringstidspunktet, eller vurdert av forvaltar til å ha minimum tilsvarande kredittkvalitet.
- d. Porteføljen i aktuelle pengemarknadsfond kan bestå av papir med inntil 20% BISvekt, dvs.:
  - Renteberande papir utstedt eller garantert av den norske stat.
  - Renteberande NOK denominerte papir utstedt eller garantert av OECD/EØS sone A statar.
  - Obligasjonar med fortrinnsrett
  - Renteberande papir utstedt eller garantert av norske statsføretak.
  - Renteberande papir utstedt eller garantert av norske kommunar eller fylkeskommunar.
  - Renteberande papir, i form av "senior" sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller garantert av norske banker eller kredittinstitusjonar.

- e. Det skal ikkje vere avgrensingar på uttaksretten i fonda som blir brukt, og midlane skal alltid være tilgjengelige på få dagar.
- f. Det kan ikkje plasserast meir enn 100 mill. kr i eit enkelt pengemarknadsfond
- g. Samla gjennomsnittlig løpetid for kreditten i eit enkelt pengemarknadsfond skal ikkje overstige 18 mnd.

6.3 Direkte eige av verdipapir

For direkte plassering i renteberande papir gjelder følgjande:

- a) Det kan berre plasserast i renteberande papir med kortare løpetid enn 12 månader til endelig forfall.
- b) Ingen enkeltpapir skal ha lågare kredittrating enn BBB- på investeringstidspunktet, eller vurdert av forvaltar til å ha minimum tilsvarande kredittkvalitet.
- c) Papira kan ha inntil 20% BIS-vekt, og kan bestå av:
  - Renteberande papir utstedt eller garantert av den norske stat.
  - Renteberande papir utstedt eller garantert av norske statsføretak.
  - Renteberande papir utstedt eller garantert av norske kommunar eller fylkeskommunar.
  - Renteberande papir, i form av "senior" sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller ga-rantert av norske banker eller kredittinstitusjonar.
- d) Det kan ikkje plasserast midlar direkte i industriobligasjonar, ansvarleg lånekapital, fondsobligasjonar, grunnfondsbevis eller aksjar.
- e) Ingen enkeltplassering i renteberande papir kan utgjere meir enn 50 mill. kr. Unnateke frå denne avgrensinga er plasseringar i statspapir.

6.4 Felles plasseringsavgrensingar

- Kommunens samla innskot i bank/kredittinstitusjon (inkl. direkte eige av verdipapir utstedt eller garantert av institusjonen) skal ikkje overstige 2% av institusjonen sin forvaltningskapital.
- Kommunens eigardel i et pengemarknadsfond skal ikkje overstige 5% av fondet sin forvaltningskapital.

7 Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

7.1 Definisjon og formål

Alle finansielle aktiva som ikkje er definert som ledig likviditet eller andre midlar berekna for driftsformål i kap. 6 vert å rekne som langsiktige finansielle aktiva. Forvaltning av kommunen sine langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre ein langsiktig avkastning som kan bidra til å gje innbyggerane i Alver kommune eit godt tenestetilbod. Det skal leggjast til grunn ein rullerande investeringshorisont på meir enn fem år, samtidig som ein søker ei rimeleg årleg avkastning.

7.2 Ansvarsforhold

Rådmannen får fullmakt til å plassere kommunen sine langsiktige aktiva etter dette reglementet.

7.3 Overordna investeringsrammer

Kommunen skal i si forvaltning av langsiktige finansielle aktiva ha ein låg til moderat risikoprofil. Midlar skal forvaltast etter kriteria:

- tryggleik
- risikospreiing
- likviditet
- avkastning

Rapportering med omsyn til risikovurderingar skal gjerast som omtalt i pkt. 9.1.

Risikospreiing reduserer den finansielle risikoen. Risikospreiing får ein ved å fordele midlane på ulike produkt og verdipapir innafor fleire aktivaklassar og risikoklassar. Den langsiktige kapitalen til kommunen skal plasseras i ulike plasseringsinstrument etter følgjande fordeling:

Aktiva	Minimum	Normal	Maksimum
Eigenkapitalbevis i norske sparebankar og aksjar	0%	25 %	35%
Obligasjonar	0%	0%	50%
Sertifikat	0%	0%	70%
Rentefond	0%	75 %	100%
Bankinnskot	0%	0 %	100%

Kommunen kan ikkje plassere midlar direkte i ansvarleg lånekapital eller industriobligasjonar. Kommunestyret kan i eige vedtak gje ansvarleg lån.

7.4 Plasseringsinstrument og grenser

Følgjande instrument er tilgjengelige for inkludering i Alver kommune sin forvaltningsportefølje innanfor følgjande grenser;

Bankinnskot:

- Innskot på inntil 30 millionar kan plasserast i bank med minimum kredittrating BBB, men berre dersom banken har forvaltningskapital på minimum 10 milliardar.
- Innskot på inntil 70 millionar kan plasserast i bank med minimum kredittrating A
- Innskot på over 70 millionar skal anten plasserast i kommunen sin hovudbank, eller i annan bank med minimum kredittrating AA.
- Bankinnskot skal ha maksimalt 24 månaders tidsbinding

Rentefond:

	Pengemarknadsfond m/lav risiko	Penge-marknadsfond	Obligasjon-fond 0,125	Obligasjons-fond 1	Obligasjons-fond 3
Volum*	0-100 %	0-100 %	0-70 %	0-60 %	0-50 %
Maksimal del i fondet	maks 15 % av fondet sin forvaltningskapital (FK)	maks 10 % av fondet sin FK	maks 10 % av fondet sin FK	maks 10 % av fondet sin FK	maks 10 % av fondet sin FK

Direkte eige av sertifikat og obligasjonar:

Avgrensingar sertifikat:

Sertifikat utstedt eller garantert av:	Den norske stat/ statsføretak, norske kommunar eller fylkeskommunar	Banker, finans-institusjonar eller kredittføretak	Norske kraft-selskap	Solide norske selskap på Oslo Børs
Tidshorisont	1-12 mnd	1-12 mnd	1-12 mnd	1-12 mnd
Maks del av emisjonsbeløp	inga avgrensing	20 %	10 %	10 %
Maks del av forv.kapital	inga avgrensing	5 %	10 %	10 %
Kredittkvalitet	inga avgrensing	A- eller betre	BBB eller betre	BBB eller betre
Valuta	NOK	NOK	NOK	NOK
Volum	0-70 %	0-50 %	0-50 %	0-30 %
Avgrensing per utsteder	inga avgrensing	maks 50 millionar for rating A eller lågare, maks 250 millionar for rating A+ eller betre	maks 30 millionar for rating A- eller lågare, maks 100 millionar for rating A eller betre	maks 20 millionar for rating A- eller lågare, maks 50 millionar for rating A+ eller betre

Avgrensingar obligasjonar:

Obligasjonar utstedt eller garantert av:	Den norske stat/ statsføretak, norske kommunar eller fylkeskommunar	Banker, finans-institusjonar eller kredittføretak	Norske kraft-selskap	Solide norske selskap på Oslo Børs
Tidshorisont	1 – 10 år	1 – 5 år	1 – 5 år	1 – 5 år
Maks del av emisjonsbeløp	inga avgrensing	20 %	10 %	10 %
Maks del av forv.kapital	inga avgrensing	5 %	10 %	10 %
Kredittkvalitet	inga avgrensing	A eller betre	A eller betre	A eller betre
Valuta	NOK	NOK	NOK	NOK
Volum	0-50 %	0-50 %	0-35 %	0-20 %
Avgrensing per utsteder	inga avgrensing	maks 50 millionar for rating A + eller lågare, maks 150 millionar for rating AA- eller betre	maks 20 millionar	maks 10 millionar

Aksjar og eigenkapitalbevis i Norske Sparebankar:

Aksjar, kommunen kan plassera langsiktig kapital i norske- og utanlandske aksjefond, og norske aksjar gjennom aktiv forvaltningsavtale. Maksimalt 35 % av langsiktige finansielle aktiva kan plasseras i aksjar og eigenkapitalbevis i Norske Sparebankar.

Utanlandske aksjefond, Plasseringar skal skje gjennom anerkjente fond. Del i utanlandske aksjefond skal ikkje overstige 25 % av langsiktige finansielle aktiva. Det tillatast at det tas valutarisiko knytt til internasjonale aksjeinvesteringar.

Norske aksjar, Plassering kan gjerast i fond, direkte investeringar eller gjennom aktiv forvaltningsavtale. Delen norske aksjar skal ikkje overstige 25 % av langsiktige finansielle aktiva. Merk at kravet om maksimalt 35 % av langsiktige finansielle aktiva plassert i aksjar og eigenkapital i Norske Sparebankar gjelder. Dersom kommunen plasserer 25 % av langsiktige finansielle aktiva i utanlandske aksjefond vil kommunen maksimalt ha anledning til å plassere 10 % av langsiktige finansielle aktiva i norske aksjar og eigenkapitalbevis i Norske sparebankar.

Generelt om aksjeforvaltninga:

- Aksjeforvaltninga skal være forsiktig
- Investeringane skal hovudsakleg være i børsnoterte aksjar i solide selskap
- Investeringane skal baseras på finansanalyse med vekt på historisk gode nøkkeltall
- Alver kommunes sin eigarandel skal ikkje overstige 15 % av eitt aksjefonds forvaltningskapital
- Ved aktiv forvaltning bør porteføljen bestå av minst 15 aksjeposter, og ei enkeltaksje bør ikkje utgjere meir enn 10 % av porteføljen.

Valutainstrument:

Valutainstrument vert tillate berre i sikringsøyemed i tilknytning til kjøp av utanlandske papir og fond denominert i annan valuta enn NOK.

Produkt som ikkje er nemnt i denne oppstillinga, kan ikkje nyttast i forvaltningsporteføljen.

7.5 Avkastningsrisiko og benchmarks

Avkastningsrisiko er definert som risiko for verdiendring på egedeler som følge av endringar i marknadsforhold – herunder endring i aksjekursar, rentenivå samt endring i volatiliteten i desse marknadane. Kommunen har ein relativ risiko som er risikoen for å ikkje oppnå avkastninga til ein samanlikningsportefølje (benchmarkportefølje).

Benchmark (referanseindeks) for langsiktige finansielle aktiva:	
Renteberande papir:	3 mnd Nibor
Norske aksjar / eigenkapitalbevis:	Oslo Børs Fondsindeks (OSEFX)
Utanlandske aksjar:	MSCI world

Ved benchmark samanlikningar skal den faktiske porteføljen og avkastninga på denne målast mot "normalporteføljen" og relatert "avkastning" i den aktuelle periode.

7.6 Etsiske retningslinjer

Finansielle investeringar skal vurderas i forhold til sosiale, miljømessige- og etiske kriterier. Statens Pensjonsfond Utland sine etiske retningslinjer er retningsgivande. Forvaltninga skal som hovudregel ligge innanfor FN's Global Compact sine 10 prinsipp:

Menneskerettar:

1. Sikre at selskapet ikkje medverkar til brot mot menneskerettighetene
2. Støtte internasjonalt anerkjente menneskerettigheter innan dei områda der verksemda opererer

Arbeidstakarrettar:

3. Anerkjennje foreningsfriheten og retten til å før kollektive forhandlingar
4. Avskaffe alle former for tvangsarbeid
5. Fjerne bruken av barnearbeid
6. Avskaffe diskriminering i sysselsetting og yrke

Miljø:

7. Støtte "føre var"-prinsippet i miljøspørsmål
8. Ta initiativ til å fremme miljøansvar
9. Oppfordre til utvikling og spreieing av miljøvennlig teknologi

Korrupsjon:

10. Bekjempe all form av korrupsjon, inklusive utpressing og bestikkelse

Disse retningslinjene inneber blant anna at selskap som produserer særlig inhumane våpen skal utelukkast frå porteføljen. Vidare skal selskap verte utelukka dersom det er openbar uakseptabel risiko for at kommunen gjennom sine investeringar medverkar til:

1. Grove eller systematiske krenkingar av menneskerettigheter, som for eksempel drap, tortur, frihetsberøving, tvangsarbeid, utnytting og annen utbytting av barn.
2. Alvorlig krenkelse av individ sine rettar i krig eller konfliktsituasjonar, alvorlig miljøskade, grov korrupsjon og andre særlige grove brot på grunnleggjande etiske normer

Alver kommune vil sjå til at samarbeidande forvaltar opererer i tråd med forvaltningsrammene og etiske retningslinjer som er vedtekne i dette reglementet. Det er Alver kommune sin målsetting at kapital ikkje vert plassert i selskap med ein uakseptabel etisk profil.

Dersom kommunen blir gjort merksam på at det hos ein forvaltar er plasseringar i selskap med ein uakseptabel etisk profil, skal dette takast opp til diskusjon med forvaltaren med sikte på at nemnde plasseringar gjort av forvaltaren opphører, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvaltaren.

7.7 Gjennomføring

Val av enkeltpapir kan delegerast til eksterne kapitalforvaltarar. Forvaltar si inntening skal ikkje vere avhengig av kva slag investeringsprodukt som blir valt. Godtgjeringa skal gå klart fram av avtalen.

Krav til ekstern forvaltar:

Følgjane krav leggas til grunn til ein ekstern forvaltar:

- Forvaltar skal inneha nødvendige konsesjonar frå Finanstilsynet og forvaltningskompetanse kva gjeld det løypande arbeid i verdipapir marknaden. Dette inneber god forvaltning i høve til rammeføresetnadar pålagt av myndighetene og interne rammeføresetnadar i høve til oppdragsgivar.
- Det skal utførast løypande risikokontroll og avkastningsvurderingar som gjenspeglar den risikoprofil som er nedfelt i kommunens investeringsstrategi.
- Forvaltar skal ha eit godt backofficeapparat (oppgjør), med fokus på cash management og sikkerheit.
- Forvaltar skal ha eit godt analysemiljø med god bredde og dybdekompetanse.
- Forvaltningssystemet skal kunne tilpassast den til ei kvar tid gjeldande forvaltningsprofil/investeringsstrategi i høve til:
  - Fleksibel rapportering
  - Regnskapstransaksjoner/kontoavstemming
  - Løypande måling av tidsvekta og pengevekta avkastning, standardavvik og durasjon

Forvaltar skal ha høg fagleg kompetanse innanfor dei instrument som vert nytta i verdipapirmarknaden.

8 Forvaltning av kommunens gjeldsportefølgje og øvrige finansieringsavtalar

8.1 Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fattar vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Vedtaket skal som minimum vise lånebeløpets størrelse.

Med utgangspunkt i kommunestyret sine vedtak har rådmannen fullmakt til å gjennomføre låneopptak, inkludert godkjenne lånevilkåra, og for øvrig forvalte kommunale innlån etter dei retningslinjene som går fram av dette reglementet, og i tråd med vilkåra i Kommuneleva § 50 om låneopptak.

Rådmannens fullmakt betyr også fullmakt til opptak av nye lån til refinansiering av eksisterande gjeld, og innanfor dette reglementet sine avgrensingar avgjere låna sin nedbetalingstid.

8.2 Val av låneinstrument

Det kan berre takast opp lån i norske kroner. Lån kan takast opp som direkte lån i offentlege og private finansinstitusjonar, og i livselskap. Det er også høve til å leggje ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarknaden, inkl. eventuell børsnotering av slike lån. Lån kan takast opp som opne seriar (rammelån) og utan avdrag (bulletlån). Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

8.3 Tidspunkt for låneopptak

Låneopptaka skal vurderast opp mot likviditetsbehov, vedteke investeringsbudsjett, forventningar om framtidig renteutvikling og generelle marknadsforhold.

8.4 Konkurrerande tilbod

Låneopptak skal søkast gjennomført til marknadenes gunstigaste vilkår. Det skal normalt innhentast minst to konkurrerande tilbod frå aktuelle långivarar. Prinsippet kan fråvikast ved låneopptak i statsbank (t.d. startlån i Husbanken).

8.5 Val av forfalls- og rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatningar om framtidig renteutvikling og innanfor eit akseptabelt risikonivå gitt eit overordna ønskje om forutsigbarheit og stabilitet i lånekostnader.

Refinansieringsrisikoen og renterisiko skal reduserast ved å spreie tidspunkt for renteregulering/forfall, slik:

- Gjennomsnittlig kapitalbinding skal til ei kvar tid være over 4 år.
- Gjennomsnittleg attverande rentebinding (vekta rentebindingstid) på samla renteberande gjeld skal til ei kvar tid vere mellom 1 og 5 år.

For å oppnå ein eventuell ønska rentebinding, er det høve til å ta i bruk framtidige renteavtaler (FRA) og rente-bytteavtaler (SWAP). Rentesikringsinstrumenta kan brukast i den hensikt å endre renteksponeringa for kommunens lånegjeld. Føresetnader for å gå inn i slike kontraktar, skal vere at ei totalvurdering av renteforventningar og risikoprofil på eit gitt tidspunkt tilseier at slik endring er ønskjeleg.

Det er ikkje tillate å lausrive derivathandelen frå den øvrige finansforvaltninga, og rapportering og berekning av nøkkeltal skal inkludere FRA- og SWAP-kontraktar. Hensikta bak kvar derivatkontrakt skal dokumenterast, og kontraktane skal knytast til underliggjande lån eller låneportefølje. Sikringsdokumentasjon jf. KRS (Kommunal rekneskapsstandard) nr 11 skal føreliggje. Det skal berre brukast større bankar som motpart ved slike kontraktar.

8.6 Storleik på enkeltlån – spreining av låneopptak

Forvaltninga blir lagt opp til følgjande:

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mogeleg lån, likevel slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall blir avgrensa. Eit einskild lån skal ikkje utgjere meir enn 20 % av kommunen si samla låneportefølje.
- b) Under elles like forhold vil det vere formålstenlig at kommunen fordeler låneopptaka på fleire lånegjevarar.

9 Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

9.1 Rapportering

Føremålet med rapporteringa er å informera om finans- og gjeldsforvaltninga sine faktiske resultat og risikoeksponering i høve til fastsette rammer og retningslinjer. Rådmannen skal i årsrapport og i rapport per 1. og 2. tertial leggje frem for kommunestyret status for forvaltninga av:

- 1) Ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsformål.
- 2) Langsiktige finansielle aktiva
- 3) Gjeldsportefølgje og øvrige finansieringsavtalar.

I tillegg skal rådmannen etter årets utgang rapportere utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Årsrekneskapen skal innehalda ein detaljert oversikt over dei ulike plasseringar per selskap. Denne skal innehalda kostpris, verdijustert pr. 31.12 og urealisert bokført gevinst/tap pr. 31.12.

Rapporten skal ihht. Forskriftens § 7 innehalde:

- Beskriving og vurdering av kommunens finansielle risiko
- Nærare beskriving av korleis aktiva og passiva er samansett
- Marknadsverdien for aktiva, både samla og for kvar gruppe av aktiva
- Verdien for passiva, både samla og for kvar gruppe av passiva
- Beskriving av vesentlege marknadsendringar og endringar i kommunens finansielle risiko, og ei vurdering av dette. I tillegg skal rapportane innehalde ein beskriving av aktuelle marknadsrenter og kommunens egne renteføresetnadar.
- Rådmannens skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og rammene i dette finans- og gjeldsforvaltningsreglementet.

For rapportering av forvaltning av ledig likviditet og midlar berekna for driftsformål gjeld:

- Fordeling på dei ulike plasseringsalternativ/typar aktiva i kroner (marknadsverdiar) og i prosent av dei samla midlane til driftsformål.
- Eigne rentevilkår samanlikna med marknadsrenter
- Rådmannens kommentarar knytt til samansetting, rentevilkår/avkastning, vesentlige marknadsendringar og endring i risikoeksponering.
- Rådmannens omtale og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og rammene i finans- og gjeldsforvaltningsreglementet.

For rapportering av langsiktige finansielle aktiva gjeld:

- Fordeling på dei ulike aktivaklassane i kroner (marknadsverdiar) og i prosent av dei samla langsiktige midlane.
- Avkastning hittil i år samanlikna med referanseindeks pr. aktivaklasse og samla.
- Rådmannens kommentarar knytte til den faktiske aktivafordelinga, endringar i risikoeksponering, vesentlege marknadsendringar, og avkastninga i forhold til marknaden og målt mot kommunestyrets budsjetterte avkastning.

- Rådmannens omtale og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og rammene i dette reglementet.

I tillegg skal plasseringa av kommunens langsiktige finansielle aktiva ved kvar rapportering stresstestast med følgjande parameter: +2 %- poeng parallelt skift i den norske rentekurven

Samla verdifall på langsiktige finansielle aktiva skal oppgjevast og rådmannen skal kommentere kommunen sin evne til å bere det potensielle tapet. Dersom rådmannen sin vurdering er at det potensielle tapet er for stort i forhold til kommunen sin risikoberande evne, skal rådmannen legge frem forslag til endring i reglementet og samansetning av den risikoberande porteføljen.

For gjeldsforvaltninga skal det rapporterast særskilt om følgjande:

- Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing) så langt i året.
- Refinansiering av eldre lån så langt i året.
- Samansetjing og verdi av låneporteføljen fordelt på dei ulike typar av passiva.
- Løpetid for passiva og gjennomsnittleg rentebinding.
- Verdien av lån som har forfall og som må refinansierast innanfor ein 12 månaders periode.
- Eigne rentevilkår samanlikna med marknadsvilkår.
- Rådmannens kommentarar knytt til endring i risikoeksponering, gjenverande rentebinding og rentevilkår i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarknaden, og føreståande finansierings-/refinansieringsbehov.

9.2 Risikovurderingar

Det skal til kvar rapportering til kommunestyret gjerast følgjande uavhengige risikovurderingar:

- a) Renterisikoen for plasseringar av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsformål og gjeldsporteføljen sett i samanheng
  - Ei "netto" gjeldsbetraktning som viser kommunens renterisiko angitt i NOK ved ein 1% andel generell endring i rentekurven.
- b) Den absolutte risikoen i forvaltninga av langsiktige finansielle aktiva
  - Berekne rullerande standardavvik over 36 månader til porteføljens strategi (benchmark).
- c) Den relative risikoen i forvaltninga av langsiktige finansielle aktiva
  - Berekne rullerande relativ volatilitet (standardavviket til differansen mellom faktisk avkastning og strategi avkastning) over 36 månader.

Årleg skal det i tillegg rapporterast om porteføljens samla tapsrisiko, målt ved ein stresstest som tar omsyn til samvariasjon (Kredittilsynet el.l.), basert på faktisk utnytting av risikorammer.

9.3 Ekstraordinære forhold

Ved vesentlege endringar i finansmarknaden, som gjer det nødvendig å foreta store tilpassingar i finans- og gjeldsportefølja, skal rådmannen straks orientere formannskapet.

9.4 Kvalitetssikring

Finansforskrifta pålegg kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om dette finans- og gjeldsforvaltningsreglementet legg rammer for ei finansforvaltning som er i tråd med kommunelova sine reglar og reglane i finansforskrifta. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutinane for vurdering og handtering av finansiell risiko, og rutinar for å avdekke avvik frå dette reglementet. Rådmannen får delegert ansvar for at slike vurderingar blir innhenta, eksternt eller gjennom kommunerevisjonen. Det rapporterast på utført kvalitetssikring av rutinane som del av den årlige rapporteringa.

10 Handsaming av avvik

Eventuelle avvik ved finans- og gjeldsforvaltninga i forhold til vilkåra i dette reglement skal handteras på følgjande måte:

Rådmannen skal informere formannskapet om den aktuelle situasjonen. Formannskapet skal deretter ta stilling til om dette er ein vesentlig sak som skal rapporteras vidare til kommunestyret som enkelt sak, eller om det skal følgje de vanlige rapporteringsrutinar. Ved eventuelle avvik skal dette lukkes så snart som mulig med onsyn til marknadsituasjonen.